

ภาคผนวก ก.

การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ถึงลักษณะการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 โรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนรัตนภูมิวิทยาดั้งอยู่เลขที่ 587 หมู่ที่ 11 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัด สงขลา ปีการศึกษา 2541 มีครูอาจารย์จำนวน 96 คน นักเรียนจำนวน 1,700 คน จำนวน ห้องเรียน 42 ห้องเรียน แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นละ 10 ห้องเท่ากัน (ม.1,2,3) ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นละ 4 ห้องเท่ากัน (ม.4,5,6)

สภาพของบริเวณชุมชนของโรงเรียน เป็นชุมชนเกษตรกรรม ทำอาชีพสอยยาง สวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ ห่างจากโรงเรียนประมาณ 2 ก.ม. เป็นที่ตั้งของนิคมสร้างตนเอง อ.รัตนภูมิ และมีแหล่งศึกษารวมชาติที่สำคัญ ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาวัง ห่างจากโรงเรียนประมาณ 5 ก.ม. เป็นที่ตั้งของสวนพฤกษศาสตร์ และสวนวรรณคดี ที่เป็นที่รวมของพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชนรอบโรงเรียนคือ กลิ่นเหม็นจากการเลี้ยงหมู

2. ลักษณะการจัดกิจกรรม

ลักษณะการจัดกิจกรรมของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยามีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2521 และหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2533 ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

2.1. กิจกรรมบังคับในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์

2.2. กิจกรรมเลือกทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมเลือกตามความสนใจ และนักศึกษาวิชาทหาร

3. วิธีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเลือก มีการดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการแลหัวหน้าหมวด กิจกรรม ดังนี้

3.1 แจ้งให้ครูผู้สอนทราบเพื่อสำรวจความสนใจและความต้องการของครูในการเปิดชุมนุม

3.2 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมชุมนุมที่จะเปิด พร้อมระบุจำนวนที่รับได้ ใช้ เกณฑ์ครู 1 คนต่อนักเรียน 30 คน

3.3 ให้นักเรียนเลือกชุมนุมตามความสนใจ (จากชุมนุมใน ข้อ2)

4. การประเมินผลกิจกรรม

4.1 ประเมินผลกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลกิจกรรม พ.ศ.2533

4.2 ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านจุดประสงค์สำคัญที่กำหนด

5. รายชื่อกิจกรรม ชุมนุมเลือกที่ เปิดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2541 ดังนี้

ชุมนุมทั่วไป

1. คณิตศาสตร์
2. ประดิษฐ์รูปทรงเลขาคณิต
3. ถักโครเชต์
4. หมากรุก
5. ดนตรีสากล
6. พิมพ์ภาพ
7. ส่งเสริมประชาธิปไตย
8. อิสลามศึกษา
9. ปุจฉา-วิสัชนา
10. นักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์
11. ห้องสมุดวิทย์
12. คอมพิวเตอร์
13. แบดมินตัน
14. ขยายพันธุ์พืช
15. อิเลคทรอนิกส์
16. โฆษกและพิธีกร
17. สหกรณ์
18. นักอ่าน
19. ภาษาไทย
20. ดิวเข้ม

21. บริการสุขภาพ
 22. กิจกรรมบริการ
 23. บาติก
 24. โยธาทิต
 25. ทัศนศึกษา
 26. ภาษาอังกฤษ
 27. ลานกีฬาต้านยาเสพติด
 28. ดนตรีไทย
 29. งานทะเบียน
 30. ทางก้าวหน้า
 31. เพื่อนเดือนเพื่อน
 32. ฟุตบอล
 33. ห้องสมุด
- ##### ชุมนุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
34. อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 35. นักสะสม
 36. ประดิษฐ์เศษวัสดุ
 37. รีไซเคิล
 38. พิทักษ์สิ่งแวดล้อม
 39. อนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน

6. วิธีการให้ความรู้แก่นักเรียนในกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- 6.1. ให้ศึกษาจากกรณีตัวอย่างในเรื่องสภาพแวดล้อม
- 6.2. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกป่า รักษาสิ่งแวดล้อม
- 6.3. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม
- 6.4. ให้นักเรียนศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองตามความสนใจ
- 6.5. บรรยายให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม

- 6.6. จัดกลุ่มเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องสิ่งแวดล้อม
- 6.7. จัดค่ายสิ่งแวดล้อม
- 6.8. ศึกษาจากสถานการณ์ในชุมชน
- 6.9. เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้
- 6.10. จัดทำสื่อ ป้ายประกาศ บอร์ดความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม
- 6.11. จัดรายการเสียงตามสายในช่วงพักเที่ยง วันละ 5 นาที
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 7.1. กระตุ้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกต่อความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - 7.2. ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการร่วมกลุ่มทำกิจกรรม
 - 7.3. ฝึกให้นักเรียน มีความรับผิดชอบมากขึ้น
 - 7.4. ฝึกให้นักเรียนร่วมทำงานกับกลุ่มภายนอกและการประสานงานภายในโรงเรียน
 - 7.5. นักเรียนได้ผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนวิชาอื่นๆ
8. บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 8.1. จัดประสบการณ์ หรือเวทีให้นักเรียนได้เรียนรู้
 - 8.2. ชี้แนะแนวทางให้นักเรียนได้คิดเองได้ในการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 - 8.3. เป็นที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานสิ่งแวดล้อม
 - 8.4. ประเมินผล รายงานตามระเบียบการจัดกิจกรรม
9. ปัญหาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 9.1. เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือน้อย
 - 9.2. ครูมีงานประจำในการสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนน้อย
 - 9.3. ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรม
 - 9.4. ขาดแหล่งความรู้หรือสื่อในการสอนกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 9.5. เวลาในการทำกิจกรรมน้อย
 - 9.6. การเชิญวิทยากรทำได้ยากเพราะไม่สะดวกในเรื่องพาหนะและเวลา
 - 9.7. นักเรียนยังไม่มีทักษะในการทำงานกลุ่มร่วมกัน ขาดความรับผิดชอบ
 8. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย ไม่เห็นความสำคัญ
10. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 10.1. จัดให้มีงบประมาณในส่วนการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ
 - 10.2. จัดให้มีทีมงานรับผิดชอบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยตรง

- 10.3. จัดทำแผนหรือนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนในธรรมนูญโรงเรียน
- 10.4. การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมควรให้ครูทุกคนเข้าร่วมด้วย
- 10.5. ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมให้จริงจังมากกว่านี้
- 10.6. ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อ เอกสารความรู้ และวิทยากร
- 10.7. ต้องการให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วม และให้ความช่วยเหลือทางด้านวัสดุอุปกรณ์ และการเงิน

11. ผลการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูที่ปรึกษา ในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองได้ เช่น การรักษาความสะอาดในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น และกลุ่มที่ได้เป็นคณะกรรมการของชุมชนจะมีความรับผิดชอบในการเรียนและกล้าแสดงออกมากขึ้น

การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน เกาะแก้วพิทยาสรรค์

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2541 มีครูอาจารย์ 99 คน นักเรียน 1,076 คน จำนวน 34 ห้องเรียน แยกเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ห้อง (ม.1,2,3) และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นละ 3 ห้องเท่ากัน (ม.4,5,6)

สภาพพื้นที่โดยรอบโรงเรียนเป็นป่าชายหาดเสื่อมโทรม มีชุมชนห่างจากโรงเรียน ประมาณ 2 กม. ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวทางเทศบาลเมืองสงขลามีโครงการจัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย และที่ทิ้งขยะ ซึ่งได้รับการต่อต้านจากชุมชน คนที่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพประมง ทำงานรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง ทำสวนยางพาราและสวนผลไม้

2. ลักษณะการจัดกิจกรรม

โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์มีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2521 และหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2533 ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอน.ปลายดังนี้

2.1 กิจกรรมบังคับในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์

2.2 กิจกรรมเลือกทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมเลือกตามความสนใจ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.3 กิจกรรมอิสระ 2 คาบ/สัปดาห์

3. วิธีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเลือก มีการดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดกิจกรรม ดังนี้

3.1 สำรวจความสนใจและความต้องการของครูในการเปิดชุมนุม

3.2 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมชุมนุมที่จะเปิด พร้อมระบุจำนวนที่รับได้ ใช้เกณฑ์ครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน

3.3 ให้นักเรียนเลือกชุมนุมตามความสนใจ (จากชุมนุมใน ข้อ2)

3.4 นักเรียนรวมกลุ่มตามความสนใจ 20คนขึ้นไป แล้วหาครูเป็นที่ปรึกษา

4 การประเมินผลกิจกรรม

4.1 ประเมินผลกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลกิจกรรม พ.ศ.2533

4.2 ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม และผ่านจุดประสงค์สำคัญที่กำหนด

5. รายชื่อกิจกรรม ชุมนุมเลือกที่ เปิดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2541 ดังนี้
ชุมนุมทั่วไป

1. คณิตศาสตร์	14. ประดิษฐ์ดอกไม้เกล็ดปลา
2. วิทยาศาสตร์	15. รังไหม
3. ส่งเสริม การอ่าน	16. ตะกร้อ
4. สหกรณ์	17. แบดมินตัน
5. นวนะแนว	18. เปตอง
6. ห้องสมุด	19. บาสเกตบอล
7. คอมพิวเตอร์	20. เทเบิลเทนนิส
8.เกษตรกรนักเรียนมัธยมศึกษา
แห่งประเทศไทย	21. นันทนาการกลางแจ้ง
9. ประชาสัมพันธ์	22. ดนตรีไทย
10. พุทธศาสน์	23. ดนตรีสากล
11. ดอกไม้ใบตอง	24. นาฏศิลป์
12. ประดิษฐ์ของชำร่วย	25. เพาะเลี้ยง
13. ดอกไม้ประดิษฐ์	26. ช่างไฟฟ้า
	27. ช่างกลึง
	28. ช่างโลหะ

29. อิเลคโทรนิคส์	ชุมนุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
30. ทะเบียนกิจกรรม	35. สังคมศึกษา
31. พัสตุดิจกรรม	36. สมุนไพร
32. ศิลปะ	37. เพลงฟ้า
33. พยาบาล	38. นนทรี
34. นักศึกษาวิชาทหาร	39. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	40. พัฒนาผู้นำ
6. วิธีการให้ความรู้แก่นักเรียนในกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 6.1 การพัฒนาสถานที่ทั้งในโรงเรียนและชุมชน
 - 6.2 การจัดให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ
 - 6.3 การให้นักเรียนร่วมจัดสวนหย่อมพุทธศาสน์
 - 6.4 นักเรียนร่วมกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์ที่เน้นสิ่งแวดล้อม
 - 6.5 จัดให้นักเรียนสำรวจชุมชนนำปัญหามาจัดทำโครงการ
 - 6.6 จัดให้นักเรียนได้แยกขยะ และรีไซเคิล
 - 6.7 ให้นักเรียนรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามความสนใจ เช่น กลุ่มจัดตู้ปลา กลุ่มปลูกผัก และกลุ่มเลี้ยงปลาสวยงาม เพื่อหารายได้ระหว่างเรียน
 - 6.8 เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรพัฒนาเอกชนภายนอก เช่น กลุ่มเยาวชนสมิหลา
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
- 7.1 เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกต่อความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
 - 7.2 เป็นการฝึกนักเรียนได้รู้จักคิดที่จะช่วยแก้ไขปัญหาในชุมชน
 - 7.3 ให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการรวมกลุ่มทำกิจกรรม
 - 7.4 ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น
 - 7.5 ฝึกให้นักเรียนร่วมทำงานกับกลุ่มภายนอกและการประสานงานภายในโรงเรียน
8. บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
- 8.1 จัดประสบการณ์ หรือเวทีให้นักเรียนได้เข้าร่วม
 - 8.2 กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 - 8.3 เป็นที่ปรึกษาในการปฏิบัติ งานสิ่งแวดล้อม
 - 8.4 ประเมินผล รายงานตามระเบียบการจัดกิจกรรม

9. ปัญหาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

9.1. เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือน้อย

9.2. ครุภัณฑ์ประจำในการสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนน้อย

9.3. ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรม

9.4. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย ไม่เห็นความสำคัญ

10. ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

10.1. จัดให้มีงบประมาณในส่วนการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม

10.2. ให้โรงเรียนจัดทำแผนหรือนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

10.3. ให้รวมกลุ่มทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับองค์กรภายนอกเป็นเครือข่าย

11. ผลการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่านักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสามารถเป็นผู้นำในโรงเรียนได้ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น จากการได้ร่วมทำกิจกรรมกับองค์กรภายนอก หลายคนมีรายได้จากการรวมกลุ่มหารายได้ ทำให้ได้ช่วยแบ่งเบาภาระทางบ้านได้ รวมทั้งมีโอกาสร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมหลายเวทีเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงให้โรงเรียน

ผลงานที่เด่นของโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์ส่งเสริมพลเมืองสมิหลา ร่วมทำกิจกรรมรงค์ทางสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2533 ในเรื่องการจัดการขยะในชุมชน การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การสำรวจสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และการออกค่ายร่วมกับชุมชนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น

การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนวนาริเฉลิม

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนวนาริเฉลิมตั้งอยู่ ถนนปละท่า ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2541 มีครูอาจารย์จำนวน 172 คน นักเรียนจำนวน 2,775 คน จำนวน 68 ห้อง แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นละ 12 ห้องเท่ากัน (ม.1,2,3) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 จำนวน 12 ห้อง และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 5 และ 6 จำนวน 10 ห้องเท่ากัน (ม.4,5,6)

สภาพพื้นที่ชุมชนรอบโรงเรียน เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยหนาแน่นในเขตเทศบาลเมือง ห่างจากโรงเรียนประมาณ 1 ก.ม. เป็นแปลงเกษตรและบ้านพักครู ซึ่งมีพื้นที่ติดกับชายหาดสมิหลา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกโครงการเกษตร และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หาดสมิหลา และทางโรงเรียนยังจัด

โครงการอาชีพอิสระร้านค้าขายอาหารของโรงเรียนที่หาดสมิหลา เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรม และหารายได้ระหว่างเรียน

2. ลักษณะการจัดกิจกรรม

โรงเรียนวนารีย์เฉลิมมีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2521 และหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2533 ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้

2.1. กิจกรรมบังคับในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และผู้บำเพ็ญประโยชน์

2.2. กิจกรรมเลือกทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมเลือกตามความสนใจ และนศท.

3. วิธีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเลือก มีการดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม ดังนี้

3.1. แจ้งให้ครูผู้สอนทราบเพื่อสำรวจความสนใจ และความต้องการของครูในการเปิดชุมนุม

3.2. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมชุมนุมที่จะเปิด พร้อมระบุจำนวนที่รับได้ ใช้เกณฑ์ครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน

3.3. ให้นักเรียนเลือกชุมนุมตามความสนใจ (จากชุมนุมใน ข้อ2)

4. การประเมินผลกิจกรรม

4.1. ประเมินผลกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลกิจกรรม พ.ศ.2533

4.2. ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านจุดประสงค์สำคัญที่กำหนด

5. รายชื่อกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เปิดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2541 ดังนี้

ชุมนุมทั่วไป

1. ห้องสมุด

2. สะสมแสตมป์

3. ออมทรัพย์

4. สร้างเสริมประสบการณ์วัดผล

5. เทเบิลเทนนิส

6. อ่านทำนองเสนาะ

7. กีฬาเพื่อสุขภาพ

8. รักการอ่าน

9. ประสานงานชุมนุม

10. ทักษะต่อภาพ

11. แสงและเสียง

12. วอลเลย์บอล

13. นันทนาการ

14. วิทยาศาสตร์กับพุทธ

15. สะสมของ

16. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

17. มาอ่านภาษาอังกฤษ

18. ห้องสมุดอังกฤษ

19. ประดิษฐ์เศษวัสดุ

20. ดอกไม้จันทร์	35. ถ่ายภาพ
21. เพลงเพลงคณิตศาสตร์	36. บาสเก็ตบอลชาย
22. ก้าวทันโลกกับข่าว	37. บาสเก็ตบอลหญิง
23. สร้างเสริมประสบการณ์วัฒนธรรม	38. ประชาสัมพันธ์
24. คนตรีไทย	39. วิทยาศาสตร์
25. ดุริยางค์	ชุมนุมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
26. จิตรกรรม	40. ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้
27. นาฏศิลป์	41. นานาสาระ
28. กราฟฟิค	42. สะสมอย่างมีคุณค่า
29. บุปผามาลี	43. รู้ไว้ใช่ว่า
30. ถักโครเชต์	44. นิยมไทย
31. รักผู้รักอ่าน	45. อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
32. ผ้าบาติก	46. ทักษะศึกษาเชิงอนุรักษ์
33. ดอกไม้สด	47. โลกสีเขียว
34. ชกท.	48. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
6. วิธีการให้ความรู้แก่นักเรียนในกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 6.1. บรรยาย ให้ความรู้ในเรื่องที่อยู่ในความสนใจขณะนั้น
 - 6.2. เชิญวิทยากรมาบรรยาย
 - 6.3. จัดค่ายสิ่งแวดล้อม
 - 6.4. ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับ ภายนอก เช่น สำนักงานป่าไม้เขตสงขลา
 - 6.5. เติมนรณรงค์รักษาความสะอาดของหาดสมิหลา
 - 6.6. จัดกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบความสะอาดหาดสมิหลา มีป้ายบอกจุดรับผิดชอบ
 - 6.7. ให้นักเรียนจัดทำโครงการสิ่งแวดล้อมเป็นกลุ่ม
 - 6.8. ให้นักเรียนสำรวจและวิเคราะห์การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 6.9. ประกวดการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
 - 6.10. ตั้งกลุ่มรักษาโรงเรียนดูแลความสะอาด และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 6.11. จัดบอร์ดความรู้ ป้ายนิเทศเรื่องสิ่งแวดล้อม
 - 6.12. จัดทำจุลสาร/จดหมายข่าวสิ่งแวดล้อม
 - 6.13. ประกวดคำขวัญ เรียงความ การพูด เรื่องสิ่งแวดล้อม

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 7.1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม
 - 7.2. นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าเดิม
 - 7.3. นักเรียนได้มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในและนอกโรงเรียน
 - 7.4. นักเรียนสามารถเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนหรือคนอื่น ๆ ได้
 - 7.5. ทำให้โรงเรียนสะอาดเรียบร้อยโดยครูไม่ต้องเสียเวลาลงไปจัดการ
 - 7.6. นักเรียนมีความเป็นผู้นำมากขึ้น
 - 7.7. นักเรียนได้มีประสบการณ์ชีวิตที่ดี
8. บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 8.1. เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมแก่นักเรียน
 - 8.2. ให้ความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ตามโอกาส
 - 8.3. เชิญชวน ชักจูงนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม
 - 8.4. สร้างผลงานให้เป็นที่ดึงดูดนักเรียนมาร่วมทำกิจกรรม
 - 8.5. สนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ เสมอ
 - 8.6. ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
9. ปัญหาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 9.1. ครูมีงานประจำในการสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนน้อย
 - 9.2. ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรม
 - 9.3. ขาดแหล่งความรู้หรือสื่อในการสอนกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 9.4. เวลาในการทำกิจกรรมน้อย
 - 9.5. เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือน้อย
 - 9.6. โรงเรียนให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมน้อย เพราะต้องการความเป็นเลิศทางวิชาการ
10. ข้อเสนอแนะ
 - 10.1. จัดให้มีงบประมาณในส่วนของทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ
 - 10.2. จัดให้มีทีมงานรับผิดชอบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยตรง
 - 10.3. ให้โรงเรียนจัดทำแผนหรือนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนในธรรมนูญโรงเรียน
 - 10.4. การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมควรให้ครูทุกคนเข้าร่วมด้วย
 - 10.5. ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมให้จริงจังมากกว่านี้

10.6. ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อ เอกสารความรู้ วิทยากร และการอบรมครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมให้เป็นประจำ

11. ผลการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองได้ เช่น การรักษาความสะอาดในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น และกลุ่มที่ได้เป็นคณะกรรมการของชุมชนจะมีความรับผิดชอบในการเรียนและกล้าแสดงออกมากขึ้น

12. รูปแบบหรือหัวข้อเรื่องที่จะจัดให้นักเรียนเข้าร่วม มีดังนี้

12.1. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

12.2. การพัฒนาชุมชน และโรงเรียน

12.3. เลือกตามความต้องการของนักเรียนที่เสนอมา

ในปีการศึกษาที่ผ่านมา โรงเรียนได้มีผลงานการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่เด่น เช่น

1. การรักษาความสะอาดในโรงเรียน ของกลุ่มรักษารโรงเรียน

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดย การหาเงินมาซื้อกล้วยเลี้ยงลิง จะทำให้ลิงมีอาหารกินไม่หลงจากเขามาทำลายข้าวของชาวบ้านที่อยู่บริเวณนั้น ทำให้มีฝูงลิงให้นักท่องเที่ยวได้ดูต่อไป

3. กลุ่มรักษาความสะอาดหาดสมิหลา แบ่งกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบการรักษาความสะอาดของหาดสมิหลาตลอดแนว ทำให้มีชายหาดที่สวยงามสะอาด ให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนชื่นชมความงามของทะเลและชายหาดสมิหลา ซึ่งได้รับรางวัลจากเทศบาลเมืองและสำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ.2539

4. กิจกรรมการเดินรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ วันเฉลิมพระชนมพรรษา

5. กิจกรรมร่วมกับกลุ่มพลเมืองเด็กสงขลา เรื่องคุณค่าวิถีชีวิตของคนสงขลา

การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา ตั้งอยู่เลข 149 หมู่ที่ 7 ตำบลคูหาใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2541 มีครูอาจารย์จำนวน 61 คน นักเรียนจำนวน 1,549 คน จำนวน 37 ห้อง แยกเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นละ 10 ห้องเท่ากัน (ม.1,2,3) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 จำนวน 3 ห้อง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 5 และ 6 จำนวนชั้นละ 2 ห้องเท่ากัน (ม.4,5,6)

สภาพพื้นที่ของชุมชนรอบโรงเรียน เป็นทุ่งนาและป่าเขา จึงมีลักษณะ เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีอาชีพทำนา ทำสวนยาง สวนผลไม้ เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่พบ คือความแห้งแล้ง บริเวณรอบ ๆ โรงเรียนมีชุมชนอาศัยอย่างเบาบาง ตั้งบ้านเรือนตามหัวไร่ปลายนา หรือในสวนยาง บ้านเรือนตั้งอยู่กระจายตามแหล่งทำกินซึ่งมีระยะห่างกัน

2. ลักษณะการจัดกิจกรรมโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา มีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2521 และหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2533 ทั้งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้

2.1. กิจกรรมบังคับในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์

2.2. กิจกรรมเลือกทั้ง ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมเลือกตามความสนใจ และนักศึกษาวิชาทหาร

3. วิธีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเลือก มีการดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม ดังนี้

3.1 แจงให้ครูผู้สอนทราบเพื่อสำรวจความสนใจ และความต้องการของครูในการเปิดชุมนุม

3.2 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมชุมนุมที่จะเปิด พร้อมระบุจำนวนที่รับได้ ใช้เกณฑ์ครู 1 คนต่อนักเรียน 30 คน

3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการรองคและรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบดำเนินการด้านการจัดกิจกรรมและรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

4. การประเมินผลกิจกรรม

4.1 ประเมินผลกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลกิจกรรม พ.ศ.2533

4.2 ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านจุดประสงค์สำคัญที่กำหนด

5. รายชื่อกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เปิดในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2541 ดังนี้

ชุมนุมทั่วไป

1. มารยาทไทย

2. วอลเลย์บอล

3. ศิลปะการปั้น

4. ฟุตบอล

5. ภาษาอังกฤษ

6. ธรรมชาติวิทยา

7. การถ่ายภาพเบื้องต้น

8. ผลิตภัณฑ์หลอดกาแฟ

9. ประติมากรรม

10. สหกรณ์

11. วิทยาศาสตร์

12. ฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์

13. พยาบาล	ชุมชนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
14. การ์ตูนดีไซน์	23. ห้องถิ่นของเรา
15. นักศึกษาวิชาทหาร	24. จัดสวน
16. ดิวิภาษาอังกฤษ ม.ต้น	25. วีไฮเคิล
17. เพลงพาเพลิน	26. ก้าวทันโลก
18. อังกฤษหรรษา	27. พัฒนาโรงเรียน
19. เราชักการตกแต่ง	28. นักสิ่งแวดล้อมรุ่นเยาว์
20. การถนอมอาหาร	29. คุ่มครองผู้บริโภค
21. นันทนาการ	30. นิเวศนิเวทยา
22. ดนตรีสากล	31. ประดิษฐ์ของชำร่วย
	32. นักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์
	33. นักสะสม
	34. นักบุกเบิก

6. วิธีการให้ความรู้แก่นักเรียนในกิจกรรมชุมนุมเลือกที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- 6.1. ครูบรรยายให้ความรู้
- 6.2. เชิญวิทยากรมาบรรยาย
- 6.3. จัดโครงการปลูกต้นไม้คนละต้นในโรงเรียน
- 6.4. จัดป้ายนิเทศความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 6.5. จัดนิทรรศการย่อยวันสิ่งแวดล้อม
- 6.6. รณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ เช่น ลอยกระทง วันไหว้ครู
- 6.7. การประกวดการรักษาความสะอาดระหว่างห้อง
- 6.8. ให้นักเรียนจัดกลุ่มดูแลสวนหย่อมของโรงเรียนและรักษาความสะอาด
- 6.9. ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนภายนอก เช่น เดินรณรงค์เลิกสูบบุหรี่
- 6.10. การออกค่ายอาสาพัฒนาทั้งในโรงเรียนและนอกสถานที่
- 6.11. ประกวดการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน
- 6.12. ตั้งกลุ่มรักษาโรงเรียนดูแลความสะอาดและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 6.13. จัดบอร์ดความรู้ ป้ายนิเทศเรื่องสิ่งแวดล้อม
- 6.14. ประกวดคำขวัญ เรียงความ การพูด เรื่องสิ่งแวดล้อม

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 7.1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 - 7.2. นักเรียนมีตระหนักรับผิดชอบในงานที่มอบหมายดีขึ้น
 - 7.3. นักเรียนรู้จักการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น
 - 7.4. นักเรียนสามารถเป็นแกนนำในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนหรือคนอื่น ๆ ได้
 - 7.5. ทำให้โรงเรียนสะอาดเรียบร้อยโดยครูไม่ต้องเสียเวลาลงไปจัดการ
8. บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 8.1. เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมแก่นักเรียน
 - 8.2. ให้ความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ตามโอกาส
 - 8.3. ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนเพื่อชักชวนเข้าร่วมกิจกรรม
 - 8.4. สร้างผลงานให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักเรียนมาร่วมทำกิจกรรม
 - 8.5. สนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ เสมอ
 - 8.6. ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
9. ปัญหาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 9.1. ครูมีงานประจำในการสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนน้อย
 - 9.2. ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรม
 - 9.3. ขาดแหล่งความรู้หรือสื่อในการสอน กิจกรรมสิ่งแวดล้อม
 - 9.4. เวลาในการทำกิจกรรมน้อย
 - 9.5. เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือน้อย
10. ข้อเสนอแนะ
 - 10.1. จัดให้มีงบประมาณในส่วนของทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ
 - 10.2. จัดให้มีทีมงานรับผิดชอบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยตรง
 - 10.3. ให้โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงาน หรือนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนในธรรมนูญโรงเรียน
 - 10.4. การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมควรให้ครูทุกคนเข้าร่วมด้วย
 - 10.5. ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมให้จริงจังมากกว่านี้
 - 10.6. ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อ เอกสารความรู้ วิทยากร และการอบรมครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมให้เป็นประจำ

11. ผลการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองได้ เช่น การรักษาความสะอาดในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และกลุ่มที่เป็นคณะกรรมการของชุมชนจะมีความรับผิดชอบในการเรียนและกล้าแสดงออกมากขึ้น

12. รูปแบบหรือหัวข้อเรื่องที่จะจัดให้นักเรียนเข้าร่วม มีดังนี้

- 12.1. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น
- 12.2. การพัฒนาชุมชน และโรงเรียน
- 12.3. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และกรมสามัญศึกษา
- 12.4. นโยบายของโรงเรียน

ในปีการศึกษาที่ผ่านมาโรงเรียนได้มีผลงานการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่เด่น เช่น

1. โครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติ
2. โครงการสวนสวยโรงเรียนงาม
3. โครงการรณรงค์รักษาความสะอาด
4. โครงการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์
5. โครงการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษา

ผลงานที่ภาคภูมิใจ คือโรงเรียนได้รับรางวัลการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมดีเด่นระดับจังหวัด 3 ปี คือ ปี 2537 ,2538 ,2539 และได้รับรางวัลกิจกรรมดีเด่นด้านการแก้ไขและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อันดับที่ 2 ในระดับเขต ปี 2359 ของกรมสามัญศึกษาร่วมกับกลุ่มบริษัทไวชรอย และการเข้าร่วมถ่ายทำรายการ "คิดแล้วทำ" ทางช่อง 9 อสมท. ปี 2540